

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma
NAZIV PROPISA	Nacrt Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena i zaštiti ozonskog omotača
1. Definisanje problema <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa (“status quo” opcija)? 	
<p>Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena („Službeni list Crne Gore“, br.073/19) kojim se reguliše zaštita od negativnih uticaja klimatskih promjena, smanjivanje emisija gasova sa efektom staklene bašte i zaštita ozonskog omotača donijet je u decembru 2019. godine. Implementacija navedenog propisa pokazala je da su potrebna dalja usaglašavanja i unapređenja u ovim oblastima, te se stoga odlučilo da je potrebno donijeti novi zakon.</p> <p>Osnovni problemi koje zakonom treba riješiti odnose se na nepotpunost i neadekvatnost postojećih mehanizama zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena, kao i nerazumijevanje određenih zadataka i obaveza koje proističu iz postojećeg zakonodavnog okvira.</p> <p>Novi zakon će uvesti nove mehanizme zaštite i unaprijediti postojeće, uspostaviti održiv sistem finansiranja zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena i ozonskog omotača, kao i sistem praćenja i izvještavanja o emisijama gasova sa efektom staklene bašte, politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena i prilagođavanja na klimatske promjene.</p> <p>S obzirom da je ova oblast dio pregovaračkog poglavlja 27-Životna sredina i klimatske promjene, neophodno je ispunjavanje mjerila iz navedenog poglavlja kako bi se stvorili uslovi za ulazak Crne Gore u Evropsku uniju. U tom kontekstu novi zakon će osigurati dalje unapređenje zakonodavnog okvira za zaštitu od negativnog uticaja klimatskih promjena i harmonizaciju sa EU pravnom tekovinom, prije svega sa Regulativom o upravljanju Energetskom unijom i djelovanjem u oblasti klime 2018/1999, Regulativom 2020/1044 kao i Implementacionom regulativom 2020/1208 o dostavljanju i reviziji informacija u skladu sa Regulativom 2018/1999, zatim regulativama EU 2018/2066 o praćenju i izvještavanju o emisijama GHG u okviru ETS-a i 2018/2067 o verifikaciji podataka u skladu sa Direktivom o ETS-u. Takođe, u zakon će biti prenijete odredbe regulativa 2018/841 i 2018/842 o smanjenju emisija gasova sa efektom staklene bašte i mjerama u sektorima IPPU i LULUCF.</p> <p>Usvajanje zakona će istovremeno omogućiti i ispunjavanje obaveza definisanih Mapom puta za dekarbonizaciju u okviru Energetske zajednice.</p> <p>Propisom se mijenjaju rokovi za dostavljanje godišnjih izvještaja kako bi se blagovremeno isti obradili i obavijestila Vlada o trenutnom stanju u ovoj oblasti.</p> <p>Opcija “status quo” je razmatrana, ali nije bila moguća jer u tom slučaju identifikovani problemine bi bili riješeni.</p>	

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Predloženim propisom se:

- potpunije definiše predmet ovog zakona, ciljevi koji se žele postići i načela zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena;
- usklađuje se sadržaj strateških dokumenata (Strategije niskokarbonskog razvoja i Nacionalnog plana adaptacije) sa zahtjevima EU zakonodavstva.
- unapređuje postupak izdavanja dozvola za emisiju gasova staklene bašte u sistemu trgovanja emisijama (ETS) u smislu donošenja dozvola, revizije dozvole, roka važenja, izmjene dozvole (rokova za postupanje i podnošenje zahtjeva), prestanka važenja dozvole;
- unapređuje postupak izrade, predaje i ocjene plana praćenja emisija kako za stacionarna postrojenja i za vazduhoplove, kao i pojednostavljenog plana praćenja;
- unapređuje izvještavanje i verifikaciju izvještaja o emisijama, konzervativne procjene emisija, kontrolu ispunjenosti uslova za verifikatore;
- potpunije uređuje sistem trgovine emisijama GHG u smislu načina dodjele i uslova za isključenje iz sistema ETS-a, kao i okolnosti pod kojima se mogu dodjeljivati besplatni krediti (sprječavanje izmještanja energetski intenzivnih industrija), kao i upravljanje i kontrolu nad podacima o emisijama u ETS-u.
- uspostavlja nacionalni sistema inventara gasova sa efektom staklene bašte;
- uspostavlja nacionalni sistem izvještavanje o politikama i mjerama za ublažavanje klimatskih promjena, mjerama za prilagođavanje na klimatske promjene, kao i izvještavanja o projekcijama emisija GHG u smislu definisanja jasnih odgovornosti i rokova za izvještavanje, obaveza i odgovornosti za prikupljanje i kvalitet podataka od značaja za izvještavanje.
- uspostavlja sistem finansiranja zaštite od negativnog uticaja klimatskih promjena i korišćenje sredstava prikupljenih u sistemu trgovanja emisijama kao i izvještavanje o korišćenju prihoda.

Donošenje Zakona je u skladu sa Programom rada Vlade za 2023.godinu.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Prilikom donošenja zakona uzeta je u obzir dosadašnja implementacija i uočeno da je neophodno donijeti zakon kako bi se obezbijedila bolja implementacija strateških dokumenata, efektivnih mehanizama zaštite, kao i praćenja i izvještavanja o politikama i mjerama u oblasti klimatskih promjena.

Opcija "status quo" je razmatrana, ali nije bila moguća jer u tom slučaju identifikovani problemine bi bili riješeni.

Donošenje ovog Zakona je neophodno da bi se unaprijedila zaštita od negativnih uticaja klimatskih promjena, te doprinijelo postizanju klimatske neutralnosti do 2050. godine kojom se želi ostvariti dugoročni temperaturni cilj utvrđen u članu 2 stav 1 tačka (a) Pariskog sporazuma i pruža okvir za napredak u ostvarenju globalnog cilja prilagođavanja utvrđenog u članu 7

Pariskog sporazuma.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Rješenja predviđena ovim propisom pokazuju dalju spremnost Crne Gore u sprovođenju konkretnih aktivnosti u cilju zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena u kontekstu smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte i prilagođavanju na posljedice klimatskih promjena, te zaštiti životne sredine u cjelini.

Donošenje i implementacija propisa će takođe omogućiti dalje usklađivanje sa politikama i standardima na putu ka članstvu u Evropskoj uniji, ispunjavanje zahtjeva koji proilazilaze iz članstva u Energetskoj zajednici, kao i obaveza preuzetih međunarodno potvrđenim sporazumima, prvenstveno Pariskim sporazumom i Okvirnom konvencijom Ujedinjenih nacija o promjeni klime.

Pozitivni efekti donošenja zakona se ogledaju u uspostavljanju efikasnog sistema zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena, pražena i izvještavanja o politikama i mjerama u ovoj oblasti, kao i o održivog sistema finansiranja aktivnosti, programa i projekata koji treba da doprinesu zaštiti od klimatskih promjena.

Finansijska sredstva koja bi se generisala u okviru sistema trgovanja emisijama gasova sa efektom staklene bašte i eko-naknada bi omogućila finansiranje aktivnosti projekta i programa koji se odnose na povećanje udjela obnovljivih izvora energije, unapređenja energetske efikasnosti, podsticanju zelenog razvoja, niskokarbonskoj ekonomiji i zelenim radnim mjestima. U tom smislu propis bi doprinio povećanju obima privrednih aktivnosti i broja privrednih subjekata i podstakla konkurentnost crnogorskih preduzeća u međunarodnom kontekstu.

Poseban značaj donošenja i primjene propisa ogleda se u zaštiti i unapređenju zdravlja stanovništva a naročito generacija koje tek dolaze.

Primjena propisa neće izazvati nove troškove građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima), pa samim tim ni nema administrativnih opterećenja i biznis barijera.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?

- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Objasni metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Objasni.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Objasni.**

Važećim Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena je uspostavljen sistem koji omogućava implementaciju zakona u okviru Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Agencije za zaštitu životne sredine i drugih organa uprave čije su nadležnosti utvrđene ovim zakonom, Važećim propisom je takođe definisan i sistem nadzora nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona.

Međutim, s obzirom na nove obaveze koje ovaj propis utvrđuje za Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma posebno u dijelu upravljanja sistemom trgovanja emisijama, sistema izvještavanja o politikama i mjerama, te sprovođenja sistema finansiranja klimatskih promjena neophodno je ojačati organizacione i kadrovske kapacitete Direkcije za klimatske promjene.

Direktorat za ekologiju i klimatske promjene nadležan je za praćenje implementacije propisa, tesu u budžetu za tekuću fiskalnu godinu obezbijedena neophodna finansijska sredstva.

Implementacija Zakona o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ne zahtijeva dodatna budžetska sredstva kod korisnika sredstava budžeta na centralnom i lokalnom nivou u ovoj godini. Iz implementacije propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Implementacija propisa će generisati prihod za budžet Crne Gore kroz aktivnosti privrednih subjekata i naplatu poreskih prihoda istih, prvenstveno poreza na dodatu vrijednost. S obzirom na promjenjiva tržišna kretanja nije moguće precizno izračunati iznos prihoda za budžet Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Objasni.**

U postupku izrade Nacrta Zakona o upravljanju upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru korišćena je ekspertska podrška u okviru TAIEX instrumenta tehničke pomoći. Zakon je takođe dobio pozitivne komentare eksperata Energetske zajednice i Međunarodne unije za zaštitu prirode (IUCN).

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Nema prepreka za implementaciju propisa.

Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena i budući podzakonski akti koji će iz nega proisteci važni su pokazatelji sposobnosti države Crne Gore da implementira Pariski sporazum i nacionalne ciljeve u okviru svojih Nacionalno utvrđenih doprinosa.

Novi Zakon će omogućiti dalje određivanje smjera zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena, donošenjem dvije ključne strategije kao što je Strategija niskokarbonskog razvoja i Nacionalni plan adaptacije, bolju institucionalnu koordinaciju, proizvodnju znanja, usklađivanje zainteresovanih strana, bolje upravljanje klimatskim finansijama kao i mobilizaciju i raspodjelu sredstava, te nadzor i odgovornost.

Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva **su**: bolje upravljanje sistemom zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena, uspostavljanje strateškog okvira, unapređenje dostupnosti i kvaliteta raspoloživih podataka, implementacija definisanih politika i mjera, blagovremeno izvještavanje, održivost finansiranja zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena.

Direktorat za ekologiju i klimatske promjene Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma zadužen je za sprovođenje monitoringa i evaluaciju primjene propisa.

Datum i mjesto

Podgorica, 26.03.2023. godine

Starješina organa

MINISTAR

Vladimir Martinović